

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 60.123/1

60.124/1

van 18 oktober 2016

over

- een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘betreffende het tijdelijke project "schoolbanken op de werkplek" rond duaal leren in de leertijd’ (60.123/1)
- een voorontwerp van decreet ‘tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van [...] betreffende het tijdelijke project "schoolbank op de werkplek" rond duaal leren in de leertijd’ (60.124/1)

Op 16 september 2016 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Onderwijs en de Vlaamse minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘betreffende het tijdelijke project "schoolbanken op de werkplek" rond duaal leren in de leertijd’ (60.123/1)

Op dezelfde datum is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door dezelfde ministers verzocht binnen eenzelfde termijn een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet tot bekrachtiging van dat besluit van de Vlaamse Regering (60.124/1).

Het ontwerp en het voorontwerp zijn door de eerste kamer onderzocht op 13 oktober 2016. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wilfried VAN VAERENBERGH en Patricia DE SOMERE, staatsraden, Marc RIGAUX en Michel TISON, assessoren, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Raf AERTGEERTS, eerste auditeur-afdelingshoofd.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 18 oktober 2016.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING EN RECHTSGROND VAN DE ONTWERPEN

2. Het om advies voorgelegde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering (60.123/1) strekt ertoe uitvoering te geven aan het decreet van 9 december 2005 ‘betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het onderwijs’.

Het voorontwerp van decreet (60.124/1) strekt ertoe voornoemd besluit van de Vlaamse Regering te bekrachtigen, zoals voorgeschreven door artikel 4, § 5, van het decreet van 9 december 2005.

3.1. De rechtsgrond voor het ontworpen besluit wordt geboden door de artikelen 3, 4 en 6, § 2, van het decreet van 9 december 2005.

3.2. Opdat een beroep zou kunnen gedaan worden op het decreet van 9 december 2005 als rechtsgrond, moet het ontworpen besluit tijdelijke projecten in de zin van dat decreet betreffen, dat wil zeggen tijdelijke projecten die het hoofd bieden aan dringende problemen of die experimenten uittesten (artikel 3, § 1, eerste lid, tweede zin, van het decreet).

Uit artikel 2 van het ontwerp van besluit blijkt dat de tijdelijke projecten die in een aantal centra kunnen worden georganiseerd in de tijd beperkt zijn tot drie schooljaren.² Aan de voorwaarde die betrekking heeft op het qua duur tijdelijke karakter is derhalve voldaan.

De tijdelijke projecten die kunnen worden georganiseerd, moeten ook inhoudelijk als tijdelijk te beschouwen zijn. Uit de doelstellingen van de projecten, zoals omschreven in de artikelen 3 en 4 van het ontwerp en uit de bij de adviesaanvraag gevoegde documenten, blijkt dat de projecten een experimenteel karakter moeten hebben. Ook op dit punt voldoen de beoogde projecten aan de vereisten van het decreet.

Tot slot kunnen de afwijkingen op de bestaande regelgeving die in het ontwerp van besluit voorkomen³, worden geacht te voldoen aan de voorwaarden die op dat vlak worden gesteld in artikel 4 van het decreet van 9 december 2005.

¹ Wat het voorontwerp van decreet betreft, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met hogere rechtsnormen verstaan.

² De ontworpen regeling houdt op uitwerking te hebben op 1 september 2019 (artikel 20, tweede lid, van het ontwerp).

VORMVEREISTEN

4. Artikel 4, eerste lid, van het decreet van 20 januari 2012 ‘houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid’ bepaalt dat bij elk ontwerp van decreet dat wordt ingediend bij het Vlaams Parlement een kind- en jongereneffectrapport, afgekort JoKER, wordt gevoegd, als de voorgenomen “beslissing” het belang van personen jonger dan 25 jaar rechtstreeks raakt. Volgens de gemachtigde is met betrekking tot het ontwerp 60.124/1 een dergelijk rapport niet opgesteld.

Het vastleggen van een nieuw regelgevend kader waardoor leerlingen in een tijdelijk project “schoolbank op de werkplek” kunnen instappen, moet worden geacht het belang van personen jonger dan 25 jaar rechtstreeks te raken. Argumenten zoals die met betrekking tot het gegeven dat het slechts om tijdelijke maatregelen gaat of dat in het voorontwerp van decreet en in het te bekrachtigen ontwerp van besluit geen beleidskeuzes zouden worden gemaakt⁴, kunnen aan deze vaststelling geen afbreuk doen.

Over het voorontwerp van decreet dat het voorwerp uitmaakt van adviesaanvraag 60.124/1 zal bijgevolg nog een kind- en jongereneffectrapport moeten worden opgemaakt, dat samen met het ontwerp van decreet ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering wordt voorgelegd en bij het Vlaams Parlement wordt ingediend.

ONDERZOEK VAN DE TEKST VAN DE ONTWERPEN

Ontwerp van besluit (60.123/1)

Aanhef

5. Mede rekening houdend met hetgeen onder randnummer 3.1 is opgemerkt in verband met de rechtsgrond voor de ontworpen regeling, redigere men het eerste lid van de aanhef van het ontwerp als volgt:

“Gelet op het decreet van 9 december 2005 betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het onderwijs, artikel 3, gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, artikel 4, gewijzigd bij het decreet van 18 december 2009, en artikel 6, § 2, ingevoegd bij het decreet van 22 juni 2007;”.

³ Het betreft afwijkingen van zowel besluiten van de Vlaamse Regering als van decretale bepalingen (zie wat deze laatste categorie afwijkingen betreft de artikelen 5, vijfde lid, 8, tweede lid, 10, vijfde lid, 13, tweede lid, 14, vijfde lid, 15, derde lid, 16, tweede lid, en 17, tweede lid, van het ontwerp). De door de gemachtigde verstrekte toelichting doet ervan blijken dat “[d]e afwijkingen [niet] vallen onder de uitgesloten of verboden afwijkingen van artikel 4, § 3, en ze (...) de nodige waarborgen [bieden] vereist door artikel 4, § 4, (van het decreet)”.

⁴ Naar het zeggen van de gemachtigde zijn “de krijtlijnen voor deze duale trajecten (...) reeds vastgelegd” en is het ontworpen besluit van de Vlaamse Regering “dan ook een technisch-onderwijskundige vertaling van beleidskeuzes die eerder zijn gemaakt”.

Vergeleken met de tekst van het ontwerp zoals die om advies is voorgelegd, is de verwijzing naar artikel 2, 7°, van het decreet van 9 december 2005 weggelaten⁵ en is de vermelding van het decreet van 17 juni 2016 toegevoegd aangezien dit artikel 3 van het decreet van 9 december 2005 heeft gewijzigd.

6. In de aanhef van het ontwerp wordt melding gemaakt van de onderscheiden vormvereisten die met betrekking tot de ontworpen regeling werden nageleefd. Rekening houdend met de datum waarop aan die verschillende vormvereisten is voldaan, zal de volgorde van de leden van de aanhef waarin naar die vormvereisten wordt verwezen, moeten worden aangepast. De nageleefde vormvereisten dienen immers in chronologische volgorde te worden vermeld in de aanhef, hetgeen nu niet het geval is.⁶

Bepalend gedeelte – Algemene opmerking

7. In de artikelen 5, vijfde lid, 8, tweede lid, 10, vijfde lid, 13, tweede lid, 14, vijfde lid, 15, derde lid, 16, tweede lid, en 17, tweede lid, van het ontwerp wordt de noodzaak gemotiveerd om af te wijken van decretale bepalingen, zoals wordt voorgeschreven door artikel 4, § 2, tweede lid, van het decreet van 9 december 2005.

In een aantal bepalingen van het ontwerp wordt eveneens gemotiveerd waarom van reglementaire bepalingen wordt afgeweken, hetgeen op grond van artikel 4, § 2, van het decreet niet is vereist.

Dergelijke motiveringen behoren in ieder geval niet te worden opgenomen in het bepalend gedeelte van het ontworpen besluit, aangezien zij op zich niet normatief zijn. De omstandigheid dat deze motivering bij decreet wordt voorgeschreven, doet hieraan geen afbreuk. Aangezien de ontworpen regeling voor de inwerkingtreding ervan bij decreet zal worden bekrachtigd overeenkomstig artikel 4, § 5, van het decreet van 9 december 2005, zal het finaal om een decretale regeling gaan, en verdient het bijgevolg aanbeveling om de motiveringen van de afwijkingen van de decretale bepalingen op te nemen in de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet houdende bekrachtiging van bedoeld besluit (60.124/1), zodat het Vlaams Parlement de wenselijkheid ervan beter kan beoordelen.⁷

⁵ Artikel 2, 7°, van het decreet van 9 december 2005 heeft enkel betrekking op het toepassingsgebied van het decreet en strekt het ontworpen besluit niet tot rechtsgrond.

⁶ Zie omzendbrief VR/2014/4 van 9 mei 2014 ‘betreffende de wetgevingstechniek’, nr. 77.

⁷ Zie, in dezelfde zin, advies 59.110/1-59.211/1 van de Raad van State, afdeling Wetgeving, van 13 april 2016 over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘betreffende het tijdelijke project "schoolbank op de werkplek" rond duaal leren in het secundair onderwijs’ en een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap ‘tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 11 maart 2016 betreffende het tijdelijke project "schoolbank op de werkplek" rond duaal leren in het secundair onderwijs’.

Artikel 20

8. In artikel 20, eerste lid, van het ontwerp, wordt bepaald dat het ontworpen besluit in werking treedt (lees: uitwerking heeft) met ingang van 1 september 2016.

In de mate met het ontwerp wordt afgeweken van decretale bepalingen (zie randnummer 7) staat het bepaalde in artikel 20, eerste lid, op gespannen voet met artikel 4, § 5, eerste lid, van het decreet van 9 december 2005, waaruit volgt dat, ingeval besluiten afwijken of toestaan om af te wijken van wettelijke of decretale bepalingen, deze binnen een maand na hun goedkeuring ter bekrachtiging aan het Vlaams Parlement worden voorgelegd en dat de decretale bekrachtiging gebeurt binnen zes maanden na goedkeuring van het besluit en vóór de inwerkingtreding van datzelfde besluit.

Indien aan het ontworpen besluit uitwerking wordt gegeven met ingang van 1 september 2016 zal de ontworpen regeling al in werking zijn getreden op het ogenblik dat deze bij decreet wordt bekrachtigd, hetgeen niet overeenstemt met het bepaalde in artikel 4, § 5, eerste lid, van het voornoemde decreet.⁸

Voorontwerp van decreet (60.124/1)

9. Bij het voorontwerp van decreet zijn geen opmerkingen te maken.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Wim GEURTS

Marnix VAN DAMME

⁸ De toelichting die de gemachtigde geeft met verwijzing naar “het decreet van 9 december 2005 [waarin] zelf (...) een aantal tijdelijke projecten [worden] bekrachtigd met ingang van de dag van hun respectieve inwerkingtreding” kan aan die vaststelling geen afbreuk doen.

De heer Philippe Muyters
Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie
en Sport
Martelaarsplein 7

1000 BRUSSEL

datum	29 juli 2016	ons kenmerk	BT/AKS/AVDV/
contactpersoon	An Katrien Sodemans	dienst	
e-mail	Ankatrien.sodemans@syntravlaanderen.be	telefoon	02 227 49 70
onderwerp	Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende het tijdelijk project "schoolbank op de werkplek" rond duaal leren in de leertijd		

000431

Mijnheer de minister

Als bijlage vindt u het advies van de raad van bestuur van SYNTRA Vlaanderen over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende het tijdelijk project "schoolbank op de werkplek" rond duaal leren in de leertijd.

Hoogachtend

Bruno Tindemans
Gedelegeerd bestuurder

ADVIES VAN DE RAAD VAN BESTUUR, DD. 29 juli 2016

Betreft: Besluit van de Vlaamse Regering betreffende het tijdelijke project "schoolbank op de werkplek" rond duaal leren in de leertijd

1. Algemene opmerkingen

Gezien de samenhang met de dossiers 'decreet tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen' en 'schoolbank op de werkplek rond duaal leren in secundair onderwijs' verwijst de raad van bestuur ook naar zijn adviezen bij deze 2 dossiers.

De raad van bestuur is verheugd dat de regelgeving in orde gebracht werd via OD26 opdat het tijdelijk project ook in leertijd kan van start gaan. De raad merkt op dat voor de advisering van voorliggend ontwerpbesluit de hoogdringendheid wordt ingeroepen. De raad pleit ervoor dat ook bij het vervolg van de procedure dit dossier met hoogdringendheid behandeld wordt alsook met terugwerkende kracht op 1 september kan ingevoerd worden.

De raad van bestuur wijst er op dat ook de SYNTRA, zoals de scholen, extra kosten moeten dragen voor de organisatie van deze standaardtrajecten. De raad wijst er op dat eventuele uitbreiding van deze standaardtrajecten niet haalbaar zal zijn via de huidige middelen, ook al omdat er anders voor de andere acties binnen sturend beleid geen ruimte meer is. De raad dringt dan ook aan op een grondig onderzoek van de financiering van de verschillende trajecten in het kader van duaal leren.

2. Artikelsgewijze opmerkingen

Artikel 3

De raad van bestuur vindt de grens tussen quasi-arbeidsrijp en arbeidsrijp zeer willekeurig. Wat als de school de leerling arbeidsrijp acht en de onderneming niet? Wat als de leerling vindt dat hij arbeidsrijp is en de school of de onderneming niet? Het is onduidelijk wat de aanloophase inhoudt en of SYNTRA hiervan kan gebruik maken.

De raad van bestuur is van oordeel dat de aanloophase voor quasi-arbeidsrijpe leerlingen in ieder geval zo kort mogelijk moet gehouden worden.

De raad van bestuur wijst erop dat voor de leertijd het vernieuwende van het project vooral ligt in het werken met standaardtrajecten gebaseerd op beroepskwalificaties wat hij een pluspunt vindt. De combinatie van een lescomponent en een uitgebreide werkplekcomponent is hier geen nieuw gegeven wat wel het geval is voor het voltijds secundair onderwijs.

Artikel 4

De raad vraagt om ook de effectiviteit van de trajecten mee te nemen in de beoordeling en het project te evalueren zowel m.b.t. het behalen van een onderwijskwalificatie, een beroepskwalificatie en de doorstroom naar de arbeidsmarkt en/of hoger onderwijs.

Artikel 5

Dit artikel bepaalt dat de geselecteerde opleidingen 2 jaar duren, met uitzondering van de opleidingen chemische procestechnieken en zorgkundige die 1 jaar duren. Dit betekent dat men standaardtrajecten van 2 jaar resp. 1 jaar zal uitwerken. Het uitgangspunt voor het bepalen van de duur van een standaardtraject zou de (opeenvolging van) beroepskwalificatie(s) moeten zijn en niet het graaddenken. De competenties van sommige beroepskwalificaties zijn niet in 2 jaar te behalen.

De geselecteerde opleidingen en de uitwerking hiervan mogen geen voorafname zijn voor het toekomstig duaal leren. Duale opleidingen die nu in het secundair onderwijs beperkt worden tot TSO moeten in de toekomst mogelijk zijn voor gelijk welke aanbieder die voldoet aan de voorwaarden. Daarom vindt de raad het belangrijk dat voor de leertijd de opening gelaten wordt voor de 7 studierichtingen.

Artikel 8

Uit de voorbereiding van het tijdelijk project schoolbank op de werkplek in het secundair onderwijs blijkt dat het aandeel van de werkplekcomponent afhankelijk kan zijn van het opleidingssysteem (bv leertijd 4 dagen, DBSO 3 dagen, voltijdse school 20u) en de opleidingsverstrekker. De raad van bestuur vraagt zich af wat er dan nog standaard is aan het traject.

De raad van bestuur pleit ervoor om de algemeen vormende en beroepsgerichte competenties niet te integreren in de standaardtrajecten maar los te koppelen zoals thans het geval is in het stelsel leren en werken. Jongeren moeten conform de conceptnota duaal leren de kans krijgen voor een onderwijskwalificatie, maar desgevallend ook enkel een beroepskwalificatie.

Artikel 10

Zolang er geen overeenkomst loopt, dient de opleiding volledig via onderwijs op school te worden georganiseerd. De raad van bestuur wijst er op dat dit niet haalbaar is voor de SYNTRA zonder extra middelen.

Dit advies werd eenparig gegeven.

Brussel, 29 juli 2016

Voor eensluidend verklaard,

Bruno TINDEMANS
gedelegeerd bestuurder

Advies

‘Schoolbank op de werkplek’ in de leertijd

Brussel, 1 augustus 2016

Adviesvraag: Ontwerp van besluit VR betreffende het tijdelijk project 'schoolbank op de werkplek' rond duaal leren in de leertijd en voorontwerp van decreet tot bekrachtiging van het besluit VR betreffende het tijdelijk project 'schoolbank op de werkplek' rond duaal leren in de leertijd

Adviesvrager: Philippe Muyters - Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport

Ontvangst adviesvraag: 19 juli 2016

Adviestermijn: 10 dagen

Decretale opdracht: SERV-decreet 7 mei 2004 art. 11 (overlegfunctie)

Goedkeuring raad: 1 augustus 2016

Contactpersoon: Niels Morsink - nmorsink@serv.be

De heer Philippe MUYTERS
Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport
Martelaarsplein 7
1000 BRUSSEL

contactpersoon
Niels Morsink
nmorsink@serv.be

ons kenmerk
SERV_BR_20160801_Schoolbankopdewerkplek_Leertijd

Brussel
1 augustus 2016

Schoolbank op de werkplek in de leertijd

Mijnheer de minister

Hierbij bezorgt de raad u zijn advies m.b.t. het tijdelijk project 'Schoolbank op de Werkplek' rond duaal leren in de leertijd. De raad betreurt dat het BVR op zich heeft laten wachten. De raad verwacht dat de proeftuinen binnen de leertijd, net zoals de proeftuinen binnen het voltijds en deeltijds secundair onderwijs, van start zal kunnen gaan op 1 september 2016.

Voorts verwijst de raad naar zijn advies van 22 februari 2016 over het tijdelijk project 'Schoolbank op de Werkplek' en het advies van 16 juni 2016 over het BVR houdende uitvoering van van het decreet tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen.

Daarbij wenst de raad opnieuw te benadrukken dat het onderscheid tussen arbeidsrijp en quasi-arbeidsrijp belangrijke implicaties kan hebben, maar nergens wordt gedefinieerd.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Karel Van Eetvelt
voorzitter

Kopie: Minister Crevits

Advies over het tijdelijke project duaal leren in de leertijd

Vlaamse Onderwijsraad

Kunstlaan 6 bus 6
BE-1210 Brussel

T +32 2 219 42 99
F +32 2 219 81 18

www.vlor.be
info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Adviesvrager: Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport en Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs op 15 juli 2016

Uitgebracht door de Raad Secundair Onderwijs op 6 september 2016 met eenparigheid van stemmen

Vorbereiding: werkgroep Duaal Leren op 1 september 2016 onder voorzitterschap van Luc De Man

Dossierbeheerder(s): Koen Stassen

1 Situering

Het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende het tijdelijke project 'schoolbank op de werkplek' rond duaal leren in de leertijd is de tegenhanger van het besluit voor het secundair onderwijs dat werd goedgekeurd op 22 april 2016. De leertijd kon niet gevat worden in dat besluit omdat het decreet betreffende de tijdelijke projecten van 9 december 2005 eerst moest aangepast worden voor de leertijd. Dat gebeurde ondertussen via onderwijsdecreet XXVI, waardoor er nu een afzonderlijk ontwerpbesluit kan voorgelegd worden voor het tijdelijke project in de leertijd.

2 Algemene bedenkingen

De Vlor herhaalt twee algemene bedenkingen uit zijn advies over het tijdelijke project 'schoolbank op de werkplek' rond duaal leren in het secundair onderwijs.¹

2.1 Geen decreet duaal leren voorafgaand aan de evaluatie van het tijdelijke project

De Vlor vindt het positief dat een tijdelijk project wordt opgezet voor duaal leren. Een ingrijpende hervorming in het arbeidsmarktgerichte onderwijs mag immers niet overhaast gebeuren. De raad deelt dan ook de doelstelling zoals geformuleerd in artikel 4 dat er, met het oog op al dan niet organieke implementatie, gegevens verzameld worden om beleidsconclusies te trekken over een aantal items. Aangezien het tijdelijk project loopt tijdens de schooljaren 2016-2017, 2017-2018 en 2018-2019 (artikel 2), is het logisch dat er een eindevaluatie voorzien is in 2018-2019 (artikel 19). Nochtans houden de ministers de timing van een decreet over duaal leren in 2017 aan.

De Vlor kant zich resoluut tegen deze timing omdat er geen conclusies kunnen getrokken worden uit het tijdelijke project en dat dit indruist tegen de logica van de tijdelijke projecten.

2.2 Nood aan communicatie over duaal leren

Bij het begin van het tijdelijke project duaal leren in het secundair onderwijs blijkt dat communicatie een pijnpunt is. Om het tijdelijke project in het bijzonder en duaal leren in het algemeen op een succesvolle manier te laten opstarten, is er nood aan een duidelijke communicatie gericht aan leerlingen en ouders, scholen, centra en Syntra, clb's, bedrijven en sectoren. Daarbij moet er bijzondere aandacht gaan naar het statuut zodat alle partners weten wat het betekent om in te stappen in een duaal traject op het vlak van o.a. vergoeding, vakantiewerk, verzekering en kwaliteitsvereisten voor de werkplek.

3 Artikelsgewijze bespreking

Artikel 3:

- Het tijdelijke project richt zich op quasi arbeidsrijpe leerlingen en arbeidsrijpe leerlingen. Het onderscheid wordt nergens gedefinieerd en wat de 'aanloofase' inhoudt, wordt

¹ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over de tijdelijke projecten duaal leren: 'Schoolbank op de werkplek'](#), 18 februari 2016.

evenmin bepaald. Als deze definities niet duidelijk zijn, is het moeilijk om gevalideerde instrumenten uit te werken. Daarenboven is het ook voor de klassenraad moeilijk om een advies te geven over de arbeidsrijpheid als de definitie niet gekend is (artikel 9, 1°).

- Een belangrijke bezorgdheid van de raad is dat er voor alle jongeren een werkplek is, in het bijzonder voor de quasi arbeidsrijpe.

Artikel 4:

- De Vlor vraagt bij de evaluatie van het tijdelijke project bijzondere aandacht voor:
 - de gevolgen van gewijzigde regelgeving op het vlak van o.a. kwaliteitseisen en, voor de deelname van bedrijven. Voor eenmansbedrijven worden er bijvoorbeeld bijkomende voorwaarden gesteld voor het afsluiten van een OAO (overeenkomst alternerende opleiding). Voor de leertijd is het nieuw dat het opleidingstraject gekoppeld wordt aan een standaardtraject. Is het haalbaar voor de bedrijven om dit te realiseren?
 - de impact van het statuut van de jongere op de instroom in duaal leren.
 - de rol van het Vlaams partnerschap duaal leren en de sectorale partnerschappen.

Artikel 5:

- In het advies over de tijdelijke projecten duaal leren voor het secundair onderwijs stelde de Vlor dat de standaardtrajecten de flexibiliteit van de huidige werking van het dbso beperken.² De raad trekt deze redenering ook door voor de leertijd.

Artikel 9:

- Zie opmerking bij artikel 3.

Artikel 14:

- De Vlor herhaalt het belang dat elke jongere begint aan een traject dat uitzicht biedt op een onderwijskwalificatie. 'Als die onderwijskwalificatie ondanks alle inspanningen, ondersteuning en begeleiding niet behaald wordt, is het belangrijk om een systeem van gedifferentieerde studiesanctionering te voorzien. (...) Het is daarbij belangrijk dat het uitgereikte studiebewijs een civiel effect heeft op de arbeidsmarkt en/of in onderwijs en opleiding.'³
- Vanuit een bezorgdheid over het civiel effect van de mogelijke studiebewijzen, vraagt de Vlor duidelijkheid over welke studiebewijzen recht geven op een inschakelingsuitkering. Het is belangrijk om dit te communiceren aan alle betrokkenen zodat er geen misverstanden over bestaan.

Patrice Caremans
secretaris Raad Secundair Onderwijs

Luc De Man
voorzitter Raad Secundair Onderwijs

² Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over de tijdelijke projecten duaal leren: 'Schoolbank op de werkplek'](#), 18 februari 2016.

³ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over de conceptnota duaal leren](#), 12 maart 2015